

Voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van xx/xx/xxxx tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMENE BESPREKING

1. Inleiding

Dit samenwerkingsakkoord kadert binnen de uitvoering van de bepalingen van de verordening (EU) Nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten.

Overeenkomstig artikel 92bis, §1, tweede lid van de Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, dient dit samenwerkingsakkoord ter instemming te worden voorgelegd aan het Parlement.

Het voorliggend voorontwerp van decreet heeft tot doel instemming te verlenen met voornoemd samenwerkingsakkoord.

2. Historiek: De verordening (EU) Nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten

Oorsprong van de verordening

In navolging van andere landen zoals de Verenigde Staten, Japan, Australië en ook Nieuw-Zeeland, was het al jaren de wens van de Europese Unie om te kunnen beschikken over een werkkader om de introductie van invasieve uitheemse soorten binnen haar grondgebied te voorkomen en te beheersen.

Van de 12.000 uitheemse soorten die men aantreft binnen de Europese Unie, schat de Europese Commissie dat er ongeveer 1200 een probleem vormen daar ze een negatieve impact hebben op de biodiversiteit, de menselijke gezondheid of de economie. De negatieve economische impact wordt voor de Europese Unie geraamd op minstens 12 miljard euro per jaar (Commission Staff Working document – Impact assessment accompanying the document Proposal for a Council and European Parliament Regulation on the prevention and management of the introduction and spread of invasive alien species- SWD (2013) 321 final).

Op 3 december 2008 kwam er een mededeling van de Europese Commissie waarin opties werden voorgesteld voor een strategie inzake de invasieve uitheemse soorten. De Raad Leefmilieu heeft datzelfde jaar de conclusies, waarin het uitwerken van een dergelijke strategie en een juridisch instrument worden bepleit, goedgekeurd.

Op 9 september 2013 werd door de Europese Commissie een voorstel van verordening betreffende de invasieve uitheemse soorten ingediend.

De verordening (EU) Nr.1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten, hierna de IUS-verordening, werd aangenomen op Europees niveau op 29 september 2014 en gepubliceerd op 4 november 2014 in het Publicatieblad van de Europese Unie. Zij is op 1 januari 2015 in werking getreden.

Toepassingsgebied van de verordening

De verordening is een kadertekst waarin de hiërarchische aanpak op drie niveaus is opgenomen, die onder meer op internationaal niveau wordt verdedigd in het kader van het Biodiversiteitsverdrag:

- Preventie;
- Vroegtijdige detectie en snelle uitroeiing;
- Beheer van de wijdverspreide invasieve soorten.

Het toepassingsgebied is zeer breed. De verordening heeft betrekking op de landsoorten, mariene soorten, estuariene soorten en zoetwatersoorten die al dan niet opzettelijk worden geïntroduceerd in de Europese Unie via een menselijke tussenkomst.

De verordening is echter niet van toepassing op soorten die zonder menselijk ingrijpen hun natuurlijk verspreidingsgebied veranderen als gevolg van gewijzigde ecologische omstandigheden of klimaatverandering.

Het heeft ook geen betrekking op de invasieve uitheemse soorten waarop al andere Europese juridische instrumenten van toepassing zijn. Het heeft dan ook geen betrekking op de volgende soorten of micro-organismen:

- ggo's zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 2 van richtlijn 2001/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 maart 2001 inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen in het milieu en tot intrekking van richtlijn 90/220/EEG van de Raad;
- ziekteverwekkers die dierziekten veroorzaken;
- voor planten schadelijke organismen in de zin van richtlijn 2000/29/EG;
- de soorten gebruikt in de aquacultuur in de zin van Verordening nr. 708/2007 van de Raad van 11 juni 2007 inzake het gebruik van uitheemse en plaatselijk niet-voorkomende soorten in de aquacultuur;
- micro-organismen die worden geproduceerd of ingevoerd voor gebruik in gewasbeschermingsmiddelen in de zin van verordening nr. 1107/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende het op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen en tot intrekking van de richtlijnen 79/117/EEG en 91/414/EEG van de Raad;
- micro-organismen die worden geproduceerd of ingevoerd voor gebruik in biociden in de zin van de verordening (EG) nr. 528/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2012 betreffende het op de markt aanbieden en het gebruik van biociden.

Rechtsregeling van de verordening

De IUS-verordening voorziet in de invoering van een globale juridische verbodsregeling voor bepaalde invasieve uitheemse soorten, die als het meest zorgwekkend worden beschouwd voor de Europese Unie. Deze verboden soorten maken het voorwerp uit van een Europese lijst, hierna "unielijst", die door de Europese Commissie aangenomen wordt volgens het mechanisme van uitvoeringshandelingen. De lidstaten treden in deze procedure op via het Comité dat is opgericht door de IUS-verordening overeenkomstig verordening nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren.

Het Europees Comité wordt bijgestaan door een Wetenschappelijk Forum, bestaande uit vertegenwoordigers van de wetenschappelijke gemeenschap, benoemd door de lidstaten. De expert betreffende invasieve uitheemse soorten van het Belgisch Platform voor Biodiversiteit (BPB) vertegenwoordigt momenteel België in dit forum.

De draagwijdte van de verbodsbepalingen is ruim aangezien ze betrekking hebben op:

- de introductie op het grondgebied van de Europese Unie, inclusief via doorvoer;
- het houden, het kweken of telen;
- het vervoer (behalve het vervoer naar een installatie om te worden uitgeroeid);
- het in de handel brengen;
- het gebruik en het uitwisselen;
- de (doelbewuste) voortplanting;
- het vrijlaten in het milieu.

Een van de voorwaarden voor het opnemen van invasieve uitheemse soorten in de unielijst is dat een overlegde actie op Europees niveau verantwoord is en het mogelijk moet maken om hun nadelige gevolgen voor de biodiversiteit te voorkomen of te beperken.

De verordening bepaalt dat deze lijst met name soorten zal bevatten die nog weinig verspreid zijn op het Europees grondgebied, overeenkomstig het preventiebeginsel.

Het verbodsmechanisme is echter niet absoluut aangezien de verordening een dubbel afwijkingsmechanisme voorziet waardoor vergunningen kunnen verleend worden.

Enerzijds kunnen vergunningen verleend worden wanneer de soort gebruikt zal worden voor onderzoeksdoeleinden, voor behoud ex situ (bijvoorbeeld dierentuinen) of voor medische doeleinden.

Anderzijds kunnen vergunningen worden verleend om redenen van dwingend algemeen belang, met name gekoppeld aan commerciële of professionele activiteiten. Dit uitzonderlijk mechanisme vooronderstelt de voorafgaande toekenning van een toelating afgeleverd door de Europese Commissie.

Een eerste voorstel van unielijst is goedgekeurd in het comité bestaande uit experts van de lidstaten op 4 december 2015 en is gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie op 14 juli 2016. Zij is op 3 augustus 2016 in werking getreden.

Naast de voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten kan een lidstaat ervoor kiezen om ook een nationale lijst op te stellen voor soorten die uitsluitend op nationaal niveau problematisch zijn en waarop het door de verordening voorziene verbodssysteem van toepassing kan zijn. Een derde categorie omvat de zorgwekkende soorten op regionaal niveau, waarvoor de lidstaten een versterkte regionale samenwerking kunnen opzetten.

Bij een algemeen samenwerkings- en coördinatiemechanisme moet het gaan om de acties die door de lidstaten worden opgezet bij het naleven van hun verplichtingen.

Er wordt voorzien in een overgangsmechanisme voor niet-commerciële eigenaren opdat deze hun huisdier zouden kunnen blijven houden. Daartoe moeten ze voldoen aan verschillende criteria opdat de dieren zich niet zouden voortplanten of ontsnappen.

Ook voor commerciële voorraden die werden verworven voordat een soort in de Unielijst werd opgenomen, is een dubbel overgangsmechanisme voorzien.

Enerzijds zijn de houders binnen een termijn van twee jaar na het opnemen op die lijst gemachtigd om verrichtingen uit te voeren op deze voorraden, zoals het transport en de verkoop ervan, met name met het oog op activiteiten voor bewaring ex situ, wetenschappelijk onderzoek of ter uitputting van de voorraad.

Anderzijds is het toegelaten om levende exemplaren te verkopen of over te dragen aan niet-commerciële gebruikers gedurende één jaar nadat de soorten in de unielijst zijn

opgenomen, op voorwaarde dat de exemplaren in een gesloten omgeving gehouden en vervoerd worden en dat alle passende maatregelen genomen worden om voortplanting of ontsnapping te voorkomen.

De algemene regelgeving wordt omkaderd door de invoering van administratieve en strafrechtelijke sancties, de verplichting om beschadigde ecosystemen te herstellen en een terugvordering van de kosten gebaseerd op het beginsel dat de vervuiler betaalt.

Het belang van de wetenschappelijke omkadering

De verordening wordt omkaderd door een zeer belangrijk wetenschappelijk luik dat karakteristiek is aangezien het gaat om invasieve uitheemse soorten. Enerzijds moeten immers de beperkende maatregelen, waaronder commerciële, die de Europese Unie neemt, wetenschappelijk gerechtvaardigd kunnen worden. Anderzijds komt het aan de lidstaten toe om een aantal mechanismen ten uitvoer te brengen gebaseerd op geactualiseerde wetenschappelijke gegevens om te kunnen optreden op het terrein.

Op nationaal niveau moet immers een mechanisme voor toezicht, vroegtijdige detectie, uitroeiing of indamming worden ingevoerd om op passende wijze te kunnen optreden met het oog op het opsporen van de introductie van voor de Unie of voor de lidstaat zorgwekkende invasieve uitheemse soorten, het nemen van noodmaatregelen, de uitroeiing of de beperking van de verspreiding van de soorten indien ze reeds wijdverspreid zijn op het grondgebied.

Wat de uitroeiings- of beheersmaatregelen betreft, hebben de lidstaten de keuze tussen dodelijke of niet-dodelijke methodes wanneer het gaat om dieren. Wanneer gekozen wordt voor dodelijke methodes, dienen de lidstaten rekening te houden met het dierenwelzijn, met name om de dieren alle vermijdbare pijn, angst of lijden te besparen.

3. Het advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen

Het advies van de Minaraad van 17 november 2017 vermeldt, onder verwijzing naar het gezamenlijk advies van de Minaraad en de SALV van 18 februari 2016 betreffende het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse bepalingen van het Soortenbesluit van 15 mei 2009, vier aandachtspunten met betrekking tot:

- "de Unielijst en de optie tot het vaststellen van een nationale lijst": de Minaraad vraagt enerzijds rekening te houden met "de visie van de betrokken actoren bij het bepalen van standpunten naar Europa toe" en anderzijds "om tegen 2020 een Vlaamse lijst op te maken voor de soorten waarvoor dit het meest dringend is";
- "beheer": de Minaraad "erkent het belang van preventie en van beheer van wijdverspreide invasieve uitheemse soorten, maar is van mening dat dit gepaard moet gaan met voldoende aandacht voor de meest efficiënte en effectieve manieren van bestrijding" en beveelt aan "om, bij de uitvoering van het voorliggende samenwerkingsakkoord, voldoende aandacht te schenken aan de aanpak van [bepaalde] aan water gebonden invasieve exoten";
- "de praktische uitwerking van samenwerking": de Minaraad vraagt "meer duidelijkheid over de manier waarop rekening wordt gehouden met naburige landen bij het bepalen van de beheerstrategie" en "meer informatie over hoe in België de beheerstrategieën op elkaar en op andere maatregelen zullen worden afgestemd";
- "de gevolgen voor terreinbeheerders": de Minaraad vraagt "dat op korte termijn duidelijkheid wordt geschapen over wat er concreet van terreinbeheerders wordt verwacht voor de desbetreffende soorten en met welke middelen en instrumenten het beheer en de bestrijding zal kunnen worden uitgevoerd".

De bemerkingen van de Minaraad geven geen aanleiding tot een wijziging van het samenwerkingsakkoord of van het ontwerp van instemmingsdecreet.

4. Het advies van de Raad van State

Advies 63.404 van de Raad van State van 14 juni 2018 bevat drie soorten bemerkingen.

1° twee juridische opmerkingen (Randnummers 1 tot en met 4)

Ten eerste acht de Raad van State het wenselijk dat de uitvoerende samenwerkingsakkoorden het legaliteitsbeginsel in acht nemen en dus dat "de gezamenlijke verplichtingen die de partijen bij een samenwerkingsakkoord op zich nemen, voor zover ze onder de werkingssfeer van artikel 92bis, §1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 vallen, door de betrokken wetgevers gekend moeten zijn op het tijdstip waarop ze hun instemming verlenen". Deze opmerking wordt inzonderheid gemaakt voor het uitvoerend samenwerkingsakkoord betreffende de werking van het Nationaal Comité voor de invasieve uitheemse soorten, bedoeld in artikel 10 van het samenwerkingsakkoord. Volgens de Raad van State moeten de essentiële elementen van de procedures en de modaliteiten betreffende het functioneren van dit comité worden geregeld in het samenwerkingsakkoord zelf en niet in een uitvoerend samenwerkingsakkoord.

Met deze opmerking is rekening gehouden door de wijziging van de artikelen 8 en 9 betreffende dit comité en met name door de opname van de werkingsregels. Artikel 10 is dienovereenkomstig aangepast en bevat niet langer de verplichting om deze werkingsregels vast te leggen in een uitvoerend samenwerkingsakkoord.

Ten tweede is de Raad van State van oordeel dat de delegatie van bevoegdheid aan dit comité te ver gaat in die zin dat er geen rekening wordt gehouden met het beginsel van de toekenning van de regelgevende bevoegdheid, die alleen toegekend kan worden aan één of meerdere politiek verantwoordelijke overheden. De Raad van State merkt ook op dat verschillende bepalingen de tussenkomst voorzien van de Interministeriële Conferentie Leefmilieu, die zich moet uitspreken over maatregelen van regelgevende strekking, en is derhalve van oordeel dat deze techniek het probleem zou kunnen verhelpen door die te veralgemenen.

Met deze opmerking is rekening gehouden door de wijziging van verschillende bepalingen, inzonderheid de artikelen 7, 21, 26, 28, 29, 30, 32, 38, 42, 43, 45, 47, 48, 49, 51 en 57, waarin nu de systematische tussenkomst van de Interministeriële Conferentie Leefmilieu bij de goedkeuring van maatregelen van regelgevende strekking is opgenomen. Artikel 14 is in dezelfde zin aangepast met betrekking tot de beperking van de bevoegdheid van de Nationale Wetenschappelijke Raad voor de invasieve uitheemse soorten. Het huishoudelijk reglement wordt onderworpen aan de goedkeuring van de Interministeriële Conferentie Leefmilieu.

2° een opmerking over de (al dan niet evenwichtige) samenstelling van de Nationale Wetenschappelijke Raad voor de invasieve uitheemse soorten (randnummer 10)

De Raad van State wijst op een mogelijk onevenwicht in de samenstelling van de Nationale Wetenschappelijke Raad voor de invasieve uitheemse soorten en meent dat men er op moet toezien dat het geen belemmering vormt voor een evenwichtige werking.

Deze opmerking is wel degelijk afgewogen. Toch wordt voorgesteld de samenstelling van deze raad niet te wijzigen. Het komt er namelijk op aan een duidelijk onderscheid te maken tussen:

- het Nationaal Comité voor de invasieve uitheemse soorten, dat belast is met de gecoördineerde uitvoering van de IUS-Verordening, die voor een groot deel bestaat uit leden die de bevoegde overheden vertegenwoordigen;
- de Nationale Wetenschappelijke Raad voor de invasieve uitheemse soorten, die er mee belast is wetenschappelijke adviezen te verstrekken aan dit comité. Deze raad oefent zijn opdracht uit, overeenkomstig artikel 11, §4, in alle onafhankelijkheid en neutraliteit. De wetenschappers die er deel van uitmaken, zetelen als experts en geenszins als vertegenwoordigers van de organen waartoe ze behoren.

De wetenschappelijke experts, aangewezen binnen de Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (BMM), voor de aspecten die verband houden met de mariene soorten, of aangewezen binnen het Vlaams Instituut voor de Zee van de Vlaamse overheid (VLIZ), voor de aspecten die verband houden met de soorten in de riviermondingen en de mariene soorten, zullen vooral tussenkomen voor de aspecten die verband houden met hun specialiteit. Als ze desgevallend tussenkomen in andere wetenschappelijke aspecten die op de agenda zijn geplaatst, zal het wetenschappelijk debat alleen maar verrijkt kunnen worden. Ook de andere experts, die meer gespecialiseerd zijn in terrestrische fauna en flora, zouden kunnen deelnemen aan het wetenschappelijk debat voor de aspecten die verband houden met de mariene of estuariene soorten.

Met het oog op het versterken van de werking van deze raad en het garanderen van een evenwichtige vertegenwoordiging worden drie nieuwe bepalingen ingevoerd:

- het aanwezigheidsquorum voor de beraadslaging over het advies van deze raad wordt vastgelegd op vier leden;
- met de mogelijkheid voor een lid dat niet aanwezig kan zijn, om zich te laten vertegenwoordigen door een ander lid, wordt rekening gehouden bij de berekening van het aanwezigheidsquorum;
- met de mogelijkheid voor een lid dat niet aanwezig kan zijn, om opmerkingen voorafgaand aan de eigenlijke vergadering door te sturen, wordt rekening gehouden door deze raad te verplichten om deze opmerkingen naar behoren in overweging te nemen bij het opstellen van zijn advies en op te nemen in zijn eindadvies in geval van meningsverschillen.

3° een algemene aanbeveling om de gebruikte terminologie na te lezen, een aantal voorstellen om tekstuele wijzigingen aan te brengen en een aantal aanbevelingen om de strekking van bepaalde bepalingen te verduidelijken in de memorie van toelichting (randnummers 5 tot en met 9 en 11 tot en met 19)

De door de Raad van State aanbevolen of voorgestelde wijzigingen respectievelijk verduidelijkingen zijn in het samenwerkingsakkoord of de memorie van toelichting aangebracht.

5. Het samenwerkingsakkoord

De oorsprong van het samenwerkingsakkoord

De uitvoering van de IUS-verordening valt zowel onder de bevoegdheden van de federale staat als van de gemeenschappen en de gewesten. Het betreft voornamelijk het natuurbehoud maar eveneens het wetenschappelijk onderzoek.

Wat het natuurbehoud betreft, is de federale staat bevoegd op grond van haar bijzondere bevoegdheid betreffende de in-, uit- en doorvoer van niet-inheemse plantensoorten, evenals van niet-inheemse diersoorten en hun krengen zoals vermeld in artikel 6, §1, III, 2° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI). De federale staat is eveneens bevoegd voor het natuurbehoud in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, bij wijze van residuaire bevoegdheid. De gewesten zijn principieel bevoegd inzake natuurbehoud in overeenstemming met diezelfde wet tot hervorming der instellingen.

Inzake wetenschappelijk onderzoek zijn de gewesten en de gemeenschappen, overeenkomstig artikel 6bis van de BWHI bevoegd wanneer dit activiteitengebied binnen het kader valt van hun respectieve bevoegdheden. De federale staat blijft evenwel bevoegd voor:

1. het wetenschappelijk onderzoek dat nodig is voor de uitoefening van haar eigen bevoegdheden (...);

2. de uitvoering en organisatie van netwerken voor gegevensuitwisseling tussen wetenschappelijke instellingen op nationaal en internationaal vlak;
3. de programma's en acties die een homogene uitvoering vereisen op nationaal of internationaal vlak (...).

Het wetenschappelijk onderzoek betreffende invasieve uitheemse soorten wordt op intergouvernementeel vlak in België omkaderd via het BPB, dat is opgericht door het samenwerkingsakkoord van 22 januari 2016 tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de steun voor de ontwikkeling, de uitvoering en het beheer van het BPB.

De meeste bepalingen van de verordening vereisen een gecoördineerde uitvoering op Belgisch vlak, hetgeen nodig is om de samenhang te verzekeren maar ook de doeltreffendheid van de uitvoering van de maatregelen voorgeschreven door de verordening.

De Interministeriële Conferentie Leefmilieu van 4 februari 2015 heeft zich akkoord verklaard voor de uitwerking van een samenwerkingsakkoord. Zij heeft zich ook "...akkoord verklaard over de noodzaak om een formeel wetenschappelijk comité op Belgisch niveau te hebben waar de wetenschappelijke expertise over invasieve uitheemse soorten zal gecentraliseerd, gecoördineerd en openbaar gemaakt worden; is eveneens akkoord met het feit dat het geen zin heeft om een wetenschappelijke expertise op te zetten op het niveau van elke bevoegde overheid, wat onvermijdelijk een vermenigvuldiging van de kosten met zich mee zou brengen en een vermindering van de doeltreffendheid, en dat deze activiteiten moeten uitgeoefend worden via bestaande structuren en netwerken die al ontwikkeld zijn zoals het BPB."

De doelstelling van het samenwerkingsakkoord

De algemene doelstelling van het samenwerkingsakkoord gaat uit van de vaststelling dat het voor België niet mogelijk is om een correcte tenuitvoerlegging van de verordening te verzekeren op een louter unilaterale manier, dat wil zeggen op het niveau van elke entiteit afzonderlijk. De meeste van haar bepalingen vereisen immers een coördinatie om de samenhang en de gewenste juridische zekerheid te kunnen garanderen, in het bijzonder wanneer meer dan één entiteit betrokken is bij de te nemen maatregelen. Coördinatie tussen de bevoegde entiteiten is immers van fundamenteel belang aangezien invasieve uitheemse soorten per definitie soorten zijn die geen grenzen kennen. Verder is het eveneens van essentieel belang om een globale wetenschappelijke visie van de problematiek op Belgisch niveau te garanderen met het oog op het voeren van een coherent beleid inzake invasieve uitheemse soorten. Zo wordt er een officieel coördinatie- en samenwerkingsmechanisme voorzien voor een aantal maatregelen die duidelijk bepaald worden in het samenwerkingsakkoord.

Sommige bepalingen van de verordening kunnen niettemin slechts één overheid aanbelangen. De uitvoering daarvan vereist dan ook geen coördinatie met de andere entiteiten. Het samenwerkingsakkoord voorziet voor die situaties een mechanisme voor informatie-uitwisseling tussen de partijen om transparantie van de unilateraal genomen uitvoeringsmaatregelen mogelijk te maken.

De coördinatie van de uitvoering van de maatregelen van de verordening die het akkoord invoert is dan ook strikt beperkt tot de bepalingen die, uit juridisch of wetenschappelijk oogpunt, een coördinatie vereisen op Belgisch niveau.

Het toepassingsgebied van het samenwerkingsakkoord

Het materieel toepassingsgebied van het samenwerkingsakkoord is identiek aan dat voorzien in de verordening. Het betreft dus voornamelijk de landsoorten, de mariene soorten, de estuariene soorten en de zoetwatersoorten.

Gezien het feit dat de partijen bij het akkoord de federale staat, de gewesten en de gemeenschappen zijn voor de bevoegdheden inzake het natuurbehoud en/of het wetenschappelijk onderzoek, wordt er gepreciseerd dat elke partij de bepalingen van

onderhavig akkoord uitvoert met inachtneming van de bevoegdheden die aan hen zijn verleend conform de BWHI.

Wanneer er in de tekst melding gemaakt wordt van 'partijen' moet deze term dan ook geïnterpreteerd worden rekening houdend met de betrokken bevoegdheden om te bepalen wie van de Federale Staat, de Gewesten en de Gemeenschappen betrokken zijn.

Aangezien het samenwerkingsakkoord een algemeen juridisch kader is dat de verplichtingen vastlegt inzake coördinatie en informatie-uitwisseling tussen de partijen, kan een partij, indien zij dat wenst, striktere maatregelen aannemen of handhaven dan diegene die voorzien zijn in de verordening en in het samenwerkingsakkoord, voor zover zij het Europese recht en het Belgische recht naleeft.

Overeenkomstig het nieuwe artikel 92bis van de BWHI, ingevoerd door de bijzondere wet van 6 januari 2014, wordt de mogelijkheid om het samenwerkingsakkoord ten uitvoer te brengen via uitvoerende samenwerkingsakkoorden weerhouden.

Er worden vijf uitvoerende samenwerkingsakkoorden voorzien, waarvan één facultatief. Dit betreft de volgende artikelen van het samenwerkingsakkoord:

- artikel 10: de procedures en modaliteiten betreffende de werking van het Nationaal Comité voor de invasieve uitheemse soorten;
- artikel 16: de aanwerving van twee voltijdsequivalenten voor het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat voor de invasieve uitheemse soorten en de werkingsmodaliteiten van de gastinstelling;
- artikel 23: de modaliteiten van de samenwerkingsprocedure tussen het BPB en het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat voor de invasieve uitheemse soorten;
- artikel 32: de nationale lijst van de voor België zorgwekkende invasieve uitheemse soorten (facultatief);
- artikel 57: de modaliteiten voor de coördinatie op Belgisch niveau voor de uitwerking van het nationaal uitvoeringsrapport.

De inhoud van het samenwerkingsakkoord

Om de coördinatietaken te vervullen zoals voorzien in het samenwerkingsakkoord, worden drie nieuwe instanties opgericht: een Nationaal Comité voor de invasieve uitheemse soorten, een Nationaal wetenschappelijke Raad voor de invasieve uitheemse soorten en een Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat voor de invasieve uitheemse soorten.

1. Het Nationaal Comité voor de invasieve uitheemse soorten

Het Nationaal Comité voor de invasieve uitheemse soorten, hierna het Comité, bestaat uit vertegenwoordigers van de administraties die bevoegd zijn voor de uitvoering van de verordening. Dit comité is aangevuld met diverse waarnemers zoals de vertegenwoordiger van het BPB.

Het Comité heeft twee hoofdtaken.

Eenzijds oefent het de te coördineren taken uit, zoals:

- het vaststellen van het voorstel van Belgisch standpunt over de opname van zorgwekkende invasieve uitheemse soorten op de unielijst;
- het uitbrengen van een advies over de vergunningsaanvragen die een coördinatie vereisen tussen de bevoegde overheden.

Anderzijds is het Comité het geschikte forum voor de uitwisseling van informatie wanneer er unilaterale maatregelen genomen worden door een bevoegde overheid.

Naast deze taken treedt het Comité op bij de algemene controle op de werking van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat voor de invasieve uitheemse soorten.

Het samenwerkingsakkoord legt de regels vast die van toepassing zijn op het Comité met name inzake mandaat, minimaal aantal jaarlijkse vergaderingen of de regels betreffende het nemen van beslissingen. In dit opzicht is consensus de regel en als het Comité het niet eens raakt, wordt het dossier doorgespeeld aan de Interministeriële Conferentie Leefmilieu.

Wat de mariene soorten betreft die zich uitsluitend in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België zouden bevinden, wordt gepreciseerd dat de beslissing uitsluitend genomen wordt door de persoon die de federale overheid vertegenwoordigt. Deze uitzondering wordt gerechtvaardigd door het feit dat deze soorten, wegens hun kenmerken, niet de uitoefening van de bevoegdheden van een andere overheid kunnen betreffen. Een coördinatie dringt zich dan ook niet op. Maar deze regel geldt niet voor «gemengde» mariene soorten, dat wil zeggen diegene die ook estuariene soorten, zelfs zoetwatersoorten kunnen zijn, of die zich kunnen vestigen binnen die ecosystemen en die dus vallen onder de bevoegdheid van een andere overheid. In dit geval is opnieuw het principe van de consensusregel van toepassing.

Het samenwerkingsakkoord bepaalt dat een uitvoerend samenwerkingsakkoord moet opgesteld worden om met name de procedure te bepalen die van toepassing is binnen het Comité, evenals met de andere organen die zijn opgericht door het samenwerkingsakkoord.

2. De Nationale Wetenschappelijke Raad voor de invasieve uitheemse soorten

Het samenwerkingsakkoord richt een Nationale Wetenschappelijke Raad voor de invasieve uitheemse soorten, hierna de Nationale Wetenschappelijke Raad, op die als rol heeft de te coördineren taken in het kader van het samenwerkingsakkoord wetenschappelijk te ondersteunen via het formuleren van adviezen.

Deze Nationale Wetenschappelijke Raad bestaat uit leden die behoren tot de federale, gewestelijke of gemeenschapsinstellingen die actief zijn op het vlak van de invasieve uitheemse soorten. Er kunnen door de raad mensen uit de academische wereld uitgenodigd worden als waarnemer.

Er wordt gepreciseerd dat de Nationale Wetenschappelijke Raad neutraal is en totaal onafhankelijk optreedt. Het is immers van primordiaal belang om volledige onafhankelijkheid te verzekeren, zoals vereist voor het verlenen van advies over wetenschappelijke materies die soms het voorwerp kunnen uitmaken van externe uitdagingen, zoals economische of politieke belangen. Het is dan ook nodig dat elk lid van de Nationale Wetenschappelijke Raad zich kan uitspreken als wetenschappelijk expert zonder beïnvloed te worden door andere dan wetenschappelijke overwegingen.

Het samenwerkingsakkoord legt de regels vast die van toepassing zijn op de Nationale Wetenschappelijke Raad met name inzake mandaat, minimaal aantal jaarlijkse vergaderingen of de regels betreffende het nemen van beslissingen. In dit opzicht is consensus de regel. Bij gebrek aan consensus wordt gepreciseerd dat de verschillende geformuleerde wetenschappelijke standpunten overgenomen worden in het advies.

De voornaamste taak van de Nationale Wetenschappelijke Raad is het valideren vanuit een exclusief wetenschappelijk standpunt van de taken uitgevoerd door het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat voor de invasieve uitheemse soorten met het oog op het overmaken van een officieel wetenschappelijk advies aan het Comité. Het is bijgevolg niet aan de Raad om zich uit te spreken over andere dan strikt wetenschappelijke aspecten. De raad kan ook op eigen initiatief wetenschappelijke adviezen formuleren over elke vraag in verband met de invasieve uitheemse soorten.

De werkingsregels van de Nationale Wetenschappelijke Raad moeten binnen de 3 maanden na de inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord officieel vastgelegd worden in een huishoudelijk reglement.

3. Het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat voor de invasieve uitheemse soorten

Het derde orgaan dat wordt opgericht door het samenwerkingsakkoord is het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat voor de invasieve uitheemse soorten, hierna het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat. Om de gecoördineerde uitvoering van de in het samenwerkingsakkoord voorziene taken te verzekeren, is een wetenschappelijke coördinatie tussen de bevoegde overheden nodig. Opdat deze coördinatie op nationaal niveau zou kunnen plaatsvinden, voorziet het samenwerkingsakkoord in de aanwerving van minstens twee voltijdsequivalenten. Deze personen moeten een wetenschappelijk diploma kunnen voorleggen.

Door de oprichting van een dergelijk secretariaat op nationaal niveau, voorziet België zich op nationaal vlak van een echte structuur van wetenschappelijke expertise inzake invasieve uitheemse soorten, naar het voorbeeld van wat momenteel al bestaat in Nederland en Groot-Brittannië.

De taken van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat worden bepaald in het samenwerkingsakkoord en worden naast de wetenschappelijke opdrachten geplaatst die uitgevoerd worden op het grondgebied van elk van de bevoegde overheden, met het oog op het coördineren van met name de gegevens die op federaal of gewestelijk niveau ingezameld worden.

De Interministeriële Conferentie Leefmilieu heeft beslist dat het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen de instelling zou zijn die het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat zal huisvesten, dit voor een periode van vier jaar, met mogelijkheid tot verlenging. Het gaat om een zuivere gastfunctie, met een dagelijks en routinebeheer van de werking van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat met uitsluiting van het beheer betreffende de uitvoering van haar werkprogramma. De modaliteiten verbonden met de instelling van de gastfunctie, met inbegrip van de budgettaire aspecten, moeten vastgelegd worden in een uitvoerend samenwerkingsakkoord.

Gezien het feit dat de wetenschappelijke expertise voor de mariene soorten die zich uitsluitend in de Noordzee bevinden of die zich uitsluitend daar kunnen vestigen al opgebouwd wordt binnen de Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee (BMM), zal het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat niet belast worden met de ontwikkeling van de expertise voor deze zogenaamde 'exclusieve' mariene soorten. Voor de zogenaamde 'gemengde' mariene soorten daarentegen, zal er automatisch een samenwerking moeten worden opgezet tussen het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat en de BMM.

De jaarlijkse werkzaamheden van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat worden vastgelegd in een werkprogramma, dat een budgettaire raming omvat van zijn werking, waaronder de eventuele uitbestedingen voor bijzondere wetenschappelijke opdrachten die het niet zelf zou kunnen uitvoeren.

Het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat stelt ook jaarlijks zijn activiteitenverslag op, met inbegrip van de besteding van zijn werkingsbudget.

De Interministeriële Conferentie Leefmilieu is belast met de jaarlijkse goedkeuring van alle door het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat nog uit te voeren of uitgevoerde taken, en dit met name aan de hand van zijn werkprogramma en zijn activiteitenverslag.

4.Het Belgisch Platform voor Biodiversiteit (BPB)

Het Belgisch Biodiversiteitsplatform is op Belgisch niveau een uiterst belangrijk orgaan inzake wetenschappelijke expertise over invasieve uitheemse soorten. Deze expertise wordt al meerdere jaren ontwikkeld, meer bepaald via het Belgisch Forum voor invasieve uitheemse soorten, dat een informele structuur is die de hele wetenschappelijke gemeenschap samenbrengt die actief is op het vlak van biologische invasies. Door het te koppelen aan de uitvoering van de verordening, heeft het samenwerkingsakkoord tot doel om te profiteren van de wetenschappelijke expertise die opgebouwd wordt door het platform in het kader van haar activiteiten inzake invasieve uitheemse soorten en dus om elk dubbel werk op Belgisch niveau te vermijden. Vele van de taken die reeds worden

uitgevoerd door het platform zijn immers verplichtingen of wetenschappelijke taken van de verordening die op nationaal niveau moeten ontwikkeld worden, *in casu* door de gewesten op Belgisch niveau wat de niet-mariene soorten betreft.

De inspanningen van het bij de uitvoering van de verordening beperken zich dan ook tot de taken die ze reeds uitvoert overeenkomstig het samenwerkingsakkoord van 22 januari 2016 over de steun aan de ontwikkeling, de uitvoering en het beheer van het BPB. Deze inspanningen worden geraamd op één voltijdsequivalent. Derhalve zou geen enkele andere taak dan diegene die momenteel beschreven staan in het samenwerkingsakkoord noch een uitbreiding van het personeel opgedragen kunnen worden aan het BPB. Tot slot kan de steun van het BPB bij de uitvoering van de IUS-verordening geen bijkomende budgettaire impact veroorzaken dan wat momenteel reeds voorzien is voor het vervullen van haar opdrachten als platform.

5.De afwijkingsvergunningen: artikel 8 van de IUS-verordening

Niettegenstaande het systeem van beperkingen voorzien door de IUS-verordening in artikel 7, paragraaf 1, punten a), b), c), d), f) en g), zijn de lidstaten gemachtigd overeenkomstig artikel 8 van de verordening om een vergunningensysteem op te zetten dat onder bepaalde voorwaarden de instellingen de mogelijkheid biedt om onderzoekswerk te verrichten over voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten of om over te gaan tot hun bewaring *ex situ*.

Elke vergunningsaanvraag wordt ingediend bij de bevoegde overheid van een partij bij het akkoord, op grond van de geldende wetgeving. In bepaalde situaties zal het echter nodig zijn om meerdere vergunningsaanvragen in te dienen en dit tegelijkertijd, bij meer dan één bevoegde overheid. Bijvoorbeeld de levende collecties van de Botanische Tuin Jean Massart in Oudergem, bestemd voor onderzoek, voor universitair onderwijs en wetenschappelijke vulgarisatie, omvatten zo'n 2000 plantensoorten, waaronder invasieve planten. Het opvangen en in stand houden van een exemplaar van een soort die voorkomt op de unielijst, die afkomstig zou zijn van een buitenlandse collectie zou een vergunning nodig hebben afgeleverd door de federale staat voor het invoeren van de soort evenals een vergunning afgeleverd door het Brussels Hoofdstedelijke Gewest voor het houden ervan in een gesloten omgeving.

Afdeling 2 van Hoofdstuk IV heeft bijgevolg betrekking op de coördinatie die nodig is voor de aflevering van vergunningen die vallen onder de bevoegdheid van meerdere partijen via het Comité.

In eerste instantie wordt elke vergunningsaanvraag die een bevoegde overheid ontvangt, onmiddellijk ter kennis gebracht van het Comité met het oog op het bepalen van elke eventuele samenhang met andere vergunningsaanvragen die door dezelfde aanvrager zijn ingediend. Deze bepaling maakt het aldus mogelijk om op de hoogte te zijn van de verschillende aanvragen die ingediend zijn bij de bevoegde overheden en om te vermijden dat met elkaar verwante aanvragen afzonderlijk behandeld worden zonder coördinatie op het niveau van het Comité.

In geval van een duidelijke samenhang tussen aanvragen afkomstig van verschillende aanvragers, is dezelfde coördinatieprocedure eveneens van toepassing. Deze bepaling is immers bedoeld om opsplitsing te vermijden.

6.De afwijkingsvergunningen: artikel 9 van de IUS-verordening

In uitzonderlijke gevallen, naar behoren gerechtvaardigd door redenen van dwingend algemeen belang en voor zover de Europese Commissie haar toelating heeft gegeven, kunnen de lidstaten vergunningen afleveren in het kader van bepaalde andere activiteiten, onder andere commerciële.

Artikel 30 heeft bijgevolg betrekking op de coördinatie die nodig is bij het afleveren van vergunningen door verschillende bevoegde overheden in het kader van de uitvoering van artikel 9 van de IUS-verordening, en dit voorafgaand aan de notificatie aan de Europese Commissie met het oog op het verkrijgen van de toelating. De coördinatie gebeurt via het

Comité, dat nagaat of aan de criteria betreffende het bestaan van redenen van dwingend algemeen belang, inclusief van sociale of economische aard, zoals voorzien in artikel 9.1 van de IUS-verordening voldaan wordt. Het advies van de Nationale Wetenschappelijke Raad is vooraf vereist.

In geval van een gunstige beslissing van het Comité, dient elke betrokken bevoegde overheid, op een gecoördineerde manier en in overeenstemming met haar wetgeving, de toelatingsaanvraag in via het door de Europese Commissie opgezette systeem. De betrokken bevoegde overheden reiken de gevraagde vergunningen uit in overeenstemming met hun wetgeving. Deze vergunningen bevatten alle bepalingen die vermeld zijn in de door de Europese Commissie verleende toelating.

In geval van een negatieve beslissing van het Comité, stellen de betrokken bevoegde overheden de aanvrager, conform hun wetgeving, in kennis van het feit dat zijn aanvraag voor een vergunning in de zin van artikel 9 van de IUS-verordening niet aanvaard is.

7. Nationale lijst

Op basis van het subsidiariteitsbeginsel staat het elke lidstaat vrij om een nationale lijst van invasieve uitheemse soorten op te stellen die zorgwekkend zijn op nationaal niveau, indien hij dat wenst. Op Belgisch niveau kan elke bevoegde overheid in beginsel deze lijst opstellen in het kader van haar bevoegdheid inzake natuurbehoud. Gezien de intrinsieke kenmerken van invasieve uitheemse soorten en het beperkte grondgebied van België, dringt zich niettemin vanuit juridisch en wetenschappelijk oogpunt één enkele nationale lijst op die dezelfde soorten vermeldt en identiek dezelfde beperkende maatregelen met zich meebrengt zoals bedoeld in artikel 7.1 van de verordening.

Het samenwerkingsakkoord bepaalt dat een dergelijke nationale lijst door de partijen moet goedgekeurd worden middels een uitvoerend samenwerkingsakkoord zodat men kan beschikken over een flexibel instrument dat gemakkelijk kan geactualiseerd worden zonder dat dit moet worden voorgelegd aan de parlementen van de verschillende entiteiten.

Het raadplegen van de belanghebbende partijen over de uitwerking van de nationale lijst is voorzien, middels de toepassing van artikel 10 van het samenwerkingsakkoord dat de procedures en werkingsmodaliteiten van het Comité bepaalt die moeten vastgelegd worden in een uitvoerend samenwerkingsakkoord.

De IUS-verordening vereist niet uitdrukkelijk een risicobeoordeling voor het opstellen van de nationale lijst. Maar, rekening houdend met de internationale bepalingen op het vlak van handel en met de Europese regels inzake de interne markt, en ook met de klassieke risicobeoordelingsmethode die gewoonlijk gebruikt wordt voor invasieve uitheemse soorten, is een dergelijke beoordeling vereist wanneer er handelsbeperkingen van toepassing zijn op de nationale lijst. Bijgevolg voorziet het samenwerkingsakkoord dat het ontwerp van nationale lijst onderworpen wordt aan een gelijkaardige risicobeoordeling als diegene die vereist wordt door de IUS-verordening voor de soorten van de unielijst. Nochtans worden niet alle criteria van de verordening overgenomen, maar enkel diegene die relevant zijn voor het nationale niveau. Het samenwerkingsakkoord voorziet bijgevolg in de toepassing van artikel 5.1 van de IUS-verordening, behalve voor littera h) die expliciet verwijst naar de Europese dimensie.

Het is mogelijk om bepaalde maatregelen die in de IUS-verordening vermeld staan toe te passen op de nationale lijst. Deze maatregelen moeten compatibel zijn met het verdrag over de werking van de Europese Unie en worden ter kennis gebracht van de Europese Commissie overeenkomstig het recht van de Unie. In onderhavig geval bepaalt het samenwerkingsakkoord dat de maatregelen zoals bedoeld in artikel 7.1., 8 en 9 van de IUS-verordening van toepassing zijn op de Belgische nationale lijst. Wat de maatregelen betreft die vermeld worden in de artikelen 13 tot 17, 19 en 20 van de IUS-verordening, blijft elke bevoegde overheid vrij om deze bepalingen toe te passen op haar grondgebied.

Elke partij kan voorstellen om een soort van de nationale lijst te schrappen of daaraan toe te voegen. In dit geval voert ze een risicobeoordeling uit die wordt voorgelegd aan het Comité.

De bepalingen betreffende de coördinatie in het kader van gezamenlijke administratieve procedures met betrekking tot vergunningsaanvragen zijn eveneens van toepassing op de soorten die vermeld staan op de nationale lijst.

De IUS-verordening voorziet geen overgangsbepalingen voor niet-commerciële eigenaars en voor commerciële voorraden voor wat de soorten betreft die op de nationale lijst vermeld staan. Het samenwerkingsakkoord bepaalt echter dat de overgangsbepalingen vastgelegd voor niet-commerciële houders en commerciële voorraden van soorten op de unielijst van toepassing zijn.

8. Informatiefiches

Er wordt voorzien om informatiefiches op te stellen, namelijk identiteitskaarten met betrekking tot de invasieve uitheemse soorten, teneinde over voorafgaande informatie te beschikken met betrekking tot hun verspreiding in België en de aan ons land grenzende regio's. Dankzij deze identificatiefiches zullen ook de introductiewegen en de impact van deze soorten kunnen vastgelegd worden. Deze gegevens zullen gebruikt worden om te oordelen of het relevant is om de onderzochte soort op te nemen in de Unielijst, in het bijzonder rekening houdend met de Belgische belangen, maar zij zullen het eveneens mogelijk maken om op een doeltreffende en proactieve manier te communiceren met de diverse belanghebbende partijen.

Er zijn al informatiefiches beschikbaar voor de opgenomen soorten op de website www.observations.be. Het opstellen van eventuele nieuwe informatiefiches wordt als een van de taken van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat vermeld.

9. Noodmaatregelen

Bij het detecteren van een uitheemse soort die niet op de unielijst staat, aan de grenzen van de Unie of op haar grondgebied, hebben de lidstaten de mogelijkheid om bepaalde noodmaatregelen te nemen, op basis van het beschikbaar wetenschappelijk bewijsmateriaal. Dankzij deze noodmaatregelen kan er onmiddellijk worden gereageerd, in afwachting van een beoordeling van de concrete risico's.

10. Nationaal actieplan

Het samenwerkingsakkoord voorziet in de coördinatie van het nationaal actieplan zoals voorzien in de IUS-verordening. Het nationaal actieplan heeft een indicatieve waarde, het creëert dan ook als dusdanig geen enkele bindende bepaling voor de bevoegde overheden. Elke afwijking van de voorschriften van het plan wordt echter met redenen omkleed.

11. Samenwerking tussen België en de nationale bevoegde overheden van de lidstaten

Artikel 11 van de IUS-verordening bepaalt dat de lidstaten op hun nationale lijst de voor een regio zorgwekkende invasieve uitheemse soorten kunnen identificeren die een verhoogde regionale samenwerking vereisen.

Titel VII heeft bijgevolg betrekking op de coördinatie die nodig is in het kader van deze samenwerking met andere lidstaten.

12. Het surveillancesysteem

Hoofdstuk 1 van Titel VIII heeft betrekking op de uitvoering van het surveillancesysteem dat door de partijen dient opgezet te worden op grond van artikel 14 van de IUS-verordening, binnen een termijn van achttien maanden nadat de unielijst is aangenomen.

Er wordt een surveillancesysteem opgezet door elk van de bevoegde overheden en het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat wordt belast met de coördinatie van de verschillende systemen.

13. De vroegtijdige detectie en de maatregelen voor snelle uitroeiing

Hoofdstuk 2 van Titel VIII heeft betrekking op de detectie en de maatregelen voor snelle uitroeiing die moeten ten uitvoer gebracht worden door de partijen op grond van de artikelen 16 en 17 van de IUS-verordening.

Elke bevoegde overheid is belast met de kennisgeving aan de Europese Commissie. Ze brengt tegelijkertijd ook het Comité op de hoogte.

Als de soort meer dan één partij aanbelangt of zich snel zou kunnen verspreiden op het grondgebied van een andere partij of in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, dan beslist de Interministeriële Conferentie Leefmilieu, op voorstel van het Comité, of de soort nog niet wijd verspreid is en in dit geval derhalve uitroeingsmaatregelen vereist die door de bevoegde overheden moeten genomen worden. In dit geval zorgt het Comité eveneens voor de coördinatie van de uitroeingsmethodes die toegepast worden door de bevoegde overheden.

Wanneer een voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soort mogelijk slechts één enkele partij aanbelangt, beperkt de rol van het Comité zich tot het verzamelen van de informatie die gegeven wordt door de verschillende bevoegde overheden met betrekking tot de maatregelen die genomen worden in toepassing van de artikelen 17 en 18 van de IUS-verordening.

Hoofdstuk 3 betreft de tenuitvoerlegging van de artikelen 19 en 20 van de IUS-verordening betreffende de beheersmaatregelen en het herstel van de beschadigde ecosystemen.

Het is de taak van elke bevoegde overheid om de beheers- en herstelmaatregelen ten uitvoer te brengen op haar grondgebied.

Indien de Interministeriële Conferentie Leefmilieu, op voorstel van het Comité, bepaalt dat een voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soort wijd verspreid is op het grondgebied van meer dan één partij of in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, of zich snel zou kunnen verspreiden op het grondgebied van een andere partij of in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, staat het in voor de coördinatie van de beheers- en herstelmaatregelen die moeten genomen worden op grond van de artikelen 19 en 20 van de IUS-verordening.

Het Comité staat ook in voor de kennisgevingen die moeten gedaan worden en voor het coördineren van de maatregelen die moeten genomen worden wanneer er een groot risico bestaat dat een voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soort zich zal verspreiden in een andere lidstaat.

Wanneer een voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soort mogelijk slechts één enkele partij aanbelangt, beperkt de rol van het Comité zich tot het verzamelen van de informatie die gegeven wordt door de bevoegde overheid met betrekking tot de maatregelen die genomen worden in toepassing van de artikelen 19 en 20 van de IUS-verordening.

14. Terugvordering van kosten

Titel IX betreft de tenuitvoerlegging van artikel 21 van de IUS-verordening inzake de terugvordering van de kosten. Dit artikel bepaalt dat de lidstaten er naar streven de kosten terug te vorderen van de maatregelen, die nodig zijn om de negatieve gevolgen van invasieve uitheemse soorten te voorkomen, tot een minimum te beperken en te matigen, inclusief kosten voor het milieu en hulpbronnen en herstelkosten, en dit in toepassing van het beginsel van 'de vervuiler betaalt' en onverminderd richtlijn 2004/35/EG van het Europese Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende milieuaansprakelijkheid met betrekking tot het voorkomen en herstellen van milieuschade.

Het is de taak van elke bevoegde overheid om artikel 21 van de IUS-verordening ten uitvoer te brengen en om het Comité op de hoogte te brengen van de maatregelen die genomen worden in het kader van deze bepaling, van de behaalde resultaten, van de gemaakte kosten en van de eventuele terugvorderingen.

Wanneer het gaat om een geval dat een impact kan hebben op meer dan een partij, kan de Interministeriële Conferentie Leefmilieu beslissen dat er wederzijdse ondersteunende maatregelen genomen moeten worden op het niveau van elk van de betrokken bevoegde overheden.

15. Financiële bepalingen

Titel X bevat de financiële bepalingen in verband met de oprichting van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat behandeld in hoofdstuk 3 van dit akkoord.

In de paragrafen 1 en 2 wordt een identieke verdeelsleutel toegepast tussen de vier leefmilieuadministraties voor:

- de werkingskosten van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat met betrekking tot de aanwerving van de voltijdsequivalenten;
- de uitbestedingskosten voor eventuele taken die door hun aard voor hun uitvoering (deels of geheel) een externe ondersteuning vereisen, hoewel deze op basis van het samenwerkingsakkoord dienen gecoördineerd te worden door het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat.

Deze bijdrage wordt berekend in functie van:

- de betrokken bevoegdheden die een wetenschappelijke coördinatie vereisen;
- het wetenschappelijk werk dat het Secretariaat concreet zal doen ter ondersteuning van de uitvoering van de bevoegdheden zoals bepaald onder littera a);
- de oppervlakte van het betrokken grondgebied en het huidig invasieniveau.

Onder deze titel wordt ook de manier bepaald waarop het jaarlijks budget wordt vastgelegd dat nodig is voor de werking en voor de andere kosten van het Secretariaat.

Paragraaf 3 stelt vervolgens een tweede verdeelsleutel vast voor de eventuele uitbestedingskosten voor projecten die niet zouden gedekt zijn door de coördinerende taken beoogd in paragraaf 1, hoewel ze verbonden zijn aan de uitvoering van de IUS-verordening. Wanneer projecten enkel de drie gewesten betreffen, geldt deze tweede, ad hoc verdeelsleutel. Dit is een bepaling van het type 'vrijwaringsclausule', dus enkel toe te passen voor eventuele zuiver intergewestelijke projecten. Met deze bepaling beschikt België over een financiële regeling die makkelijk toepasbaar is om een zo gecoördineerd mogelijke uitvoering van de verordening te bewerkstelligen.

16. Inspecties en controles

Titel XI vermeldt de bepalingen betreffende de inspecties en de controles die moeten worden uitgevoerd in het kader van de IUS-verordening. Onder deze titel worden de modaliteiten bepaald voor de coördinatie die moet opgezet worden tussen de inspectiediensten van de verschillende bevoegde overheden.

Titel XI bepaalt eveneens de coördinatie die moet opgezet worden tussen de verschillende partijen voor de beoordeling van de sancties die opgelegd worden in geval van inbreuken op de IUS-verordening.

17. De overgangsbepalingen die van toepassing zijn op niet-commerciële eigenaars en houders van commerciële voorraden

Titel XII heeft betrekking op de overgangsbepalingen die van toepassing zijn op niet-commerciële eigenaars en houders van commerciële voorraden van voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten.

Deze titel voorziet in de verplichting voor de bevoegde overheden om het Comité op de hoogte te brengen van de locatie en van de voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten die door niet-commerciële eigenaars gehouden worden overeenkomstig artikel 31 van de IUS-verordening evenals van de commerciële voorraden van specimen van invasieve uitheemse soorten die nog in hun bezit zijn, van de verkopen en de overdrachten uitgevoerd overeenkomstig artikel 32 van de IUS-verordening.

De uitvoering van deze titel vooronderstelt dat elk van de bevoegde overheden een aangifte- of toelatingssysteem opzet om de betreffende eigenaars te identificeren.

18. Rapportering

Titel XIII heeft betrekking op de rapportering die de lidstaten uiterlijk op 19 juni 2019 moeten overmaken aan de Commissie en daarna om de zes jaar op grond van artikel 24 van de IUS-verordening.

19.Slotbepalingen

Hoofdstuk XIV omvat de slotbepalingen van het samenwerkingsakkoord.

ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1

Dit artikel definieert de termen die gebruikt worden in het samenwerkingsakkoord en die enige uitleg vereisen. De termen die gedefinieerd worden in de IUS-verordening worden niet overgenomen in de definities van artikel 1 gelet op het feit dat de verordening rechtstreeks van toepassing is.

Artikel 2

Dit artikel bepaalt de algemene doelstelling van het samenwerkingsakkoord, die tweeledig is. Het beoogt enerzijds het organiseren van de gecoördineerde uitvoering tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten wanneer de bepalingen van de verordening een coördinatie vereisen om elke juridische of wetenschappelijke incoherentie te vermijden. Het beoogt verder het organiseren van een informatie-uitwisseling tussen dezelfde partijen wanneer de bepalingen van de verordening geen coördinatie vereisen.

Artikel 3

Dit artikel bepaalt het toepassingsgebied van het samenwerkingsakkoord, dat identiek is aan dat van de IUS-verordening zoals bepaald in artikel 2 daarvan.

Artikel 4

Dit artikel biedt een partij de mogelijkheid om striktere maatregelen te nemen of te handhaven dan diegene die voorzien worden in de samenwerkingsakkoord of in de verordening.

Artikel 5

Dit artikel bepaalt dat het samenwerkingsakkoord ten uitvoer kan gebracht worden via uitvoerende samenwerkingsakkoorden overeenkomstig het nieuwe artikel 92bis van de BWHI, ingevoerd door de bijzondere wet van 6 januari 2014, de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof en de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen.

Artikel 6

In dit artikel worden drie organen opgericht die instaan voor de uitvoering van de taken die moeten gecoördineerd worden in het kader van de verordening: een Nationaal Comité voor de invasieve uitheemse soorten, een Nationale Wetenschappelijke Raad voor de invasieve uitheemse soorten en een Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat voor de invasieve uitheemse soorten.

Dit artikel specificeert ook dat het BPB betrokken wordt bij de activiteiten van deze drie organen.

Artikel 7

Dit artikel bepaalt de taken van het Nationaal Comité voor de invasieve uitheemse soorten. Het betreft de volgende drie algemene taken:

- de in artikel 2, § 2 vermelde gecoördineerde uitvoering van de IUS-verordening;
- het toezien op de informatie-uitwisseling, vermeld in artikel 2, § 3 en
- het toezicht op de werking van het Nationaal wetenschappelijk Secretariaat, met uitzondering van de validering van het wetenschappelijk werk dat verzekerd wordt door de Nationale Wetenschappelijke Raad.

Artikel 8

Dit artikel bepaalt de samenstelling, de aanstelling van de leden van het Nationaal Comité en de duur van hun mandaat. Het Nationaal Comité bestaat uit vertegenwoordigers van de administraties die bevoegd zijn voor de uitvoering van de verordening. Dit comité is aangevuld met diverse waarnemers zoals de vertegenwoordiger van het BPB. Hun mandaat duurt vier jaar en kan worden verlengd.

Artikel 9

Dit artikel regelt de werking van het Nationaal Comité. Het Comité beslist bij consensus. Indien er geen akkoord wordt bereikt, wordt het desbetreffende discussiepunt ter beslissing voorgelegd aan de Interministeriële Conferentie Leefmilieu.

Dit artikel preciseert dat de invasieve uitheemse mariene soorten die exclusief voorkomen binnen de mariene gebieden onder Belgische rechtsbevoegdheid of waarvoor het risico op vestiging of verspreiding exclusief binnen deze zone bestaat, exclusief vallen onder de beslissingsbevoegdheid van de federale overheid.

Artikel 10

Dit artikel bepaalt dat de procedures en de modaliteiten betreffende de werking van het Comité worden vastgelegd in een uitvoerend samenwerkingsakkoord. Het beschrijft verder de elementen die moeten opgenomen worden in het samenwerkingsakkoord.

Artikel 11

Dit artikel bepaalt de taken van de Nationale Wetenschappelijke Raad, namelijk het verstrekken aan het Comité van een wetenschappelijk advies over elke vraag die verband houdt met de uitvoering van de taken die moeten gecoördineerd worden overeenkomstig de bepalingen van het samenwerkingsakkoord. De Nationale Wetenschappelijke Raad mag ook op eigen initiatief een advies formuleren. Dit artikel bepaalt ook dat de Raad zijn taak volledig onafhankelijk en neutraal uitoefent.

Artikel 12

Dit artikel regelt de werking en de aanstelling van de leden van de Nationale Wetenschappelijke Raad en hun mandaat. Deze Raad bestaat uit leden die behoren tot de federale, gewestelijke of gemeenschappelijke wetenschappelijke instellingen die actief zijn op het vlak van invasieve uitheemse soorten. Er kunnen door de Raad mensen uit de academische wereld uitgenodigd worden als waarnemers.

Artikel 13

Dit artikel bepaalt dat de Nationale Wetenschappelijke Raad minstens drie keer per jaar samenkomt of op vraag van een lid. Het bepaalt eveneens het aanwezigheidsquorum.

Artikel 14

Dit artikel bepaalt dat de Nationale Wetenschappelijke Raad haar huishoudelijk reglement moet opstellen binnen de drie maanden na de inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord. De minimale regels die moeten voorzien worden, worden in het samenwerkingsakkoord beschreven.

Artikel 15

Dit artikel bepaalt de taken van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat. In het samenwerkingsakkoord worden de wetenschappelijke taken van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat opgesomd en wordt gepreciseerd dat deze geen betrekking hebben op:

- de taken uitgevoerd door het BPB;
- de taken die moeten uitgevoerd worden met betrekking tot de invasieve uitheemse mariene soorten die zich gevestigd hebben of die zich uitsluitend kunnen vestigen in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België. Deze taken worden immers uitgevoerd door de Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee.

Artikel 16

Dit artikel bepaalt de samenstelling van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat: minstens twee voltijdsequivalenten. Het bepaalt ook de gastinstelling: het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen.

Het preciseert eveneens dat de modaliteiten gekoppeld aan de vestiging van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat in de gastinstelling worden vastgelegd in een uitvoerend samenwerkingsakkoord.

Artikel 17

Dit artikel bepaalt dat het dagelijks beheer van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat in handen is van de gastinstelling die jaarlijks verslag moet uitbrengen over de uitvoering ervan.

Artikel 18

Dit artikel bepaalt dat het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat jaarlijks en samen met het Comité een ontwerp van werkprogramma moet opstellen, met daarbij een financieel luik. Dit werkprogramma moet uiterlijk op 30 januari van het lopend jaar ter goedkeuring voorgelegd worden aan de Interministeriële Conferentie Leefmilieu, na vooraf de Nationale Wetenschappelijke Raad te hebben geraadpleegd. Er wordt een specifieke bepaling voorzien voor het eerste werkprogramma dat binnen de drie maanden na de indiensttreding van de twee personen die in het secretariaat zijn aangeworven, moet voorgelegd worden.

Het Comité legt de budgettaire raming betreffende het werkprogramma ter goedkeuring voor aan de ICL in de loop van het derde trimester van het jaar dat het desbetreffende begrotingsjaar voorafgaat.

Op gezamenlijk voorstel van de Nationale Wetenschappelijke Raad en het Comité, kan de ICL het werkprogramma van het secretariaat in de loop van het jaar wijzigen, ofwel op eigen initiatief, ofwel op vraag van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat.

Artikel 19

Dit artikel bepaalt dat het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat jaarlijks haar activiteitenverslag moet opstellen dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan het Comité.

Artikel 20

Dit artikel preciseert dat het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat de wetenschappelijke steun van externe personen van nationaal of internationaal niveau kan vragen.

Het preciseert ook dat bij de uitvoering van zijn taken het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat regelmatig moet samenwerken met de BMM en met het Belgisch Biodiversiteitsplatform en ook met elke andere betrokken wetenschappelijke instelling.

Artikel 21

Dit artikel bepaalt de rol van de Interministeriële Conferentie Leefmilieu inzake de goedkeuring en het toezicht op de uitvoering van de taken van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat.

Artikel 22

Dit artikel bepaalt de rol en de taken van het BPB bij de uitvoering van de verordening. Het gaat om de volgende vier taken:

- 1° uitbouwen en in stand houden van de samenwerking en de netwerking binnen de Belgische en buitenlandse wetenschappelijke gemeenschap die actief is op het vlak van de invasieve uitheemse soorten;
- 2° ontwikkelen, updaten en in stand houden van een nationaal systeem van wetenschappelijke informatie met betrekking tot de invasieve uitheemse soorten;
- 3° uitwerken van de nodige instrumenten voor het opstellen van lijsten van invasieve uitheemse soorten;
- 4° instaan voor de technische uitwerking van hulpinstrumenten voor de besluitvorming inzake invasieve uitheemse soorten zoals risicoanalyseprotocollen.

Artikel 23

Dit artikel bepaalt dat het BPB en het Nationaal Wetenschappelijke Secretariaat voor de invasieve uitheemse soorten regelmatig moeten samenwerken bij de uitvoering van hun respectieve taken.

Artikel 24

Dit artikel beoogt het vastleggen van de coördinatieprocedure van de bevoegde overheden in het kader van het aannemen en actualiseren van de unielijst.

Deze bepaling omvat de aanvragen voor het opnemen in of het schrappen van soorten uit de unielijst, afkomstig van de Europese Commissie of van een andere lidstaat.

Het is de taak van het Nationaal Comité om het voorstel van standpunt van België te bepalen betreffende de unielijst, na advies van de Nationale Wetenschappelijke Raad of, bij gebrek daaraan, op advies van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat.

Artikel 25

Dit artikel heeft betrekking op het geval waarbij één van de partijen de wens te kennen geeft om een soort toe te voegen aan of te verwijderen uit de unielijst. De procedure van artikel 24, §2 is van toepassing.

Artikel 26

Het is dan ook aan de Interministeriële Conferentie Leefmilieu om zich in het kader van een procedure die door één partij is ingeleid, uit te spreken of het opportuun is om een risicobeoordeling uit te voeren, na advies van de Nationale Wetenschappelijke Raad en op voorstel van het Comité.

Als de Interministeriële Conferentie Leefmilieu beslist om de risicoanalyse uit te voeren, stelt het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat deze beoordeling op evenals het document dat bewijst dat aan de criteria die zijn vastgelegd in artikel 4, paragraaf 3, van de IUS-verordening voldaan is. De Wetenschappelijke Raad valideert deze risicobeoordeling.

Het Interministeriële Conferentie Leefmilieu beslist daarna om al dan niet een officiële aanvraag van België in te dienen bij de Europese Commissie om de invasieve uitheemse soort die het voorwerp heeft uitgemaakt van de risicobeoordeling, op te nemen in of te schrappen uit de lijst.

Het Interministeriële Conferentie Leefmilieu staft haar beslissing.

De officiële aanvraag bevat de elementen zoals vastgelegd in artikel 4, paragraaf 3 van de IUS-verordening.

Artikel 27

Dit artikel bepaalt in eerste instantie dat elke vergunningsaanvraag in de zin van artikel 8 van de IUS-verordening aan het Comité wordt overgemaakt.

Artikel 28

Dit artikel bepaalt dat het coördinatiemechanisme van toepassing moet zijn wanneer meerdere vergunningsaanvragen, zoals bedoeld in artikel 27 en met betrekking tot dezelfde voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soort, gezamenlijk ingediend worden door eenzelfde aanvrager bij meerdere bevoegde overheden omwille van onderzoeksdoeleinden, ex situ bewaring of het bevorderen van de menselijke gezondheid. Het advies van de Nationale Wetenschappelijke Raad is vooraf vereist.

Wanneer het vast staat dat meerdere vergunningsaanvragen die het Comité ontvangt duidelijk met elkaar verbonden zijn, is paragraaf 1 ook van toepassing.

De samenhang tussen meerdere vergunningsaanvragen wordt met name bepaald op basis van het aantal en het soort identieke specimens van eenzelfde invasieve uitheemse soort.

Elke betrokken bevoegde overheid maakt de informatie vermeld in artikel 8.7 van de IUS-verordening zo spoedig mogelijk toegankelijk voor het publiek via het internet.

Artikel 29

Dit artikel heeft betrekking op het geval waarbij een bevoegde overheid een verleende vergunning moet intrekken of schorsen. Als de vergunning het voorwerp heeft uitgemaakt van een coördinatie in de zin van artikel 28, spreekt het Comité zich uit over het feit of het al dan niet noodzakelijk is om de andere vergunningen in te trekken of te schorsen.

Elke bevoegde overheid informeert het Comité over haar beslissing.

Artikel 30

Dit artikel bepaalt dat elke vergunningsaanvraag in de zin van artikel 9 van de IUS-verordening aan het Comité wordt overgemaakt.

Artikel 31

Dit artikel heeft betrekking op de coördinatie die moet opgezet worden tussen verschillende bevoegde overheden voor het verlenen van de vergunningen in de zin van artikel 9 van de IUS-verordening wanneer meerdere vergunningsaanvragen over dezelfde voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soort tegelijkertijd door eenzelfde aanvrager ingediend zijn bij meerdere bevoegde overheden. De coördinatie gebeurt via het Comité, dat nagaat of aan de criteria betreffende het bestaan van redenen van dwingend algemeen belang, inclusief van sociale of economische aard, zoals voorzien in artikel 9.1 van de IUS-verordening, voldaan is. Het advies van de Nationale Wetenschappelijke Raad is vooraf vereist.

Elke bevoegde overheid informeert het Comité onverwijld over haar beslissing.

Artikel 32

Dit artikel bepaalt dat de partijen via een uitvoerend samenwerkingsakkoord een nationale lijst kunnen opstellen van invasieve uitheemse soorten die op nationaal niveau zorgwekkend zijn.

Artikel 33

Dit artikel legt de procedure vast die van toepassing is wanneer een partij wil voorstellen om een invasieve uitheemse soort toe te voegen aan of te schrappen van de nationale lijst. Zij legt dit vooraf voor aan het Comité, via de bevoegde overheid die haar vertegenwoordigt. De aanvraag bevat een risicobeoordeling overeenkomstig artikel 5.1 a), b), c), d), f), f) en h) van de IUS-verordening en alle andere beschikbare wetenschappelijke elementen.

Artikel 34

Dit artikel bepaalt dat het Comité de risicobeoordeling voor advies voorlegt aan de Nationale Wetenschappelijke Raad.

De procedure die is vastgelegd in het uitvoerend samenwerkingsakkoord zoals bedoeld in artikel 10, is van toepassing.

Het Comité beslist om de voorgestelde soort al dan niet in de lijst op te nemen. Het Comité motiveert zijn beslissing en brengt onverwijld de Nationale Wetenschappelijke Raad daarvan op de hoogte.

Het Comité kan aan de Interministeriële Conferentie Leefmilieu voorstellen om de door een partij overeenkomstig zijn beslissing voorgestelde invasieve uitheemse soort op te nemen in of te schrappen van de lijst.

Artikel 35

Dit artikel bepaalt dat de maatregelen zoals bedoeld in artikel 7.1, 8 en 9 van de IUS-verordening van toepassing zijn op de nationale lijst.

Elke bevoegde overheid kan echter beslissen om de maatregelen zoals bedoeld in de artikelen 13 tot 17, 19 en 20 van de IUS-verordening toe te passen. In dit geval brengt ze het Comité daarvan op de hoogte.

Er wordt eveneens bepaald dat de maatregelen betreffende de vergunningen vermeld in het samenwerkingsakkoord en de overgangsmaatregelen van de verordening voor niet-commerciële eigenaars en voor commerciële voorraden van toepassing zijn op de nationale lijst.

Artikel 36

Dit artikel legt de verplichtingen vast inzake kennisgeving aan de Wereldhandelsorganisatie en aan de Europese Unie die vereist zijn door de geldende regels met betrekking tot de handelsbeperkingen.

Artikel 37

Dit artikel heeft betrekking op het opstellen van informatiefiches wanneer de Interministeriële Conferentie Leefmilieu beslist om een soort voor te stellen om te worden toegevoegd aan de unielijst of aan de nationale lijst. Deze bepaling is niet van toepassing op de mariene soorten.

Het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat staat in voor het opstellen van de fiche, die daarna gevalideerd wordt door de Nationale Wetenschappelijke Raad.

Artikel 38

Dit artikel heeft betrekking op de coördinatie die nodig is voor de gezamenlijke uitvoering van noodmaatregelen op Belgisch niveau, met inachtneming van de diverse verplichtingen die zijn vastgelegd in artikel 10 van de IUS-verordening.

Van zodra het Nationaal Comité door één van de partijen op de hoogte wordt gebracht van een bedreiging, komt het dringend bijeen en stelt, zich baserend op het advies van de Nationale Wetenschappelijke Raad, de Interministeriële Conferentie Leefmilieu voor om te beslissen of noodmaatregelen vereist zijn. Het Comité houdt toezicht op de gezamenlijke uitvoering van deze maatregelen wanneer meer dan één bevoegde overheid moet optreden. Wanneer slechts één enkele overheid betrokken is bij het nemen van noodmaatregelen, kan het Comité aanbevelingen inzake noodmaatregelen doen.

Artikel 10 van de IUS-verordening vereist dat er zo snel mogelijk een risicobeoordeling wordt uitgevoerd. Deze zal door het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat uitgevoerd worden binnen een termijn van vierentwintig maanden.

Artikel 39

Artikel 39 heeft betrekking op de coördinatie die nodig is voor het opstellen en het ten uitvoer brengen van een nationaal actieplan.

Wat de mariene soorten betreft, worden de analyses uitgevoerd door de BMM, die de Nationale Wetenschappelijke Raad raadpleegt.

Wat alle andere soorten betreft, worden de taken uitgevoerd door het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat, voor zover de bevoegde overheden de nodige gegevens vooraf doorsturen. De Nationale Wetenschappelijke Raad valideert de analyses van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat, dat deze bezorgt aan het Nationaal Comité.

Van zodra de analyses gevalideerd zijn, gaat het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat over tot het opstellen van het nationaal actieplan in overeenstemming met artikel 13 van de IUS-verordening. Deze laatste legt vaste termijnen vast, afgezien van de Europese eisen inzake de raadpleging van het publiek in het kader van het opstellen van plannen en programma's betreffende het milieu. Met al deze elementen is bijgevolg naar behoren rekening gehouden in het kader van onderhavig akkoord, wat de korte termijnen verklaart die voor elke fase zijn vastgelegd.

De Interministeriële Conferentie Leefmilieu is het orgaan dat belast is met de definitieve goedkeuring van het nationaal actieplan, dat uitgevoerd wordt onder toezicht van het Comité.

Artikel 40

Dit artikel preciseert dat het Comité het ontwerp van nationaal actieplan eerst goedkeurt alvorens het ter goedkeuring voor te leggen aan de Interministeriële Conferentie Leefmilieu. Dit artikel preciseert ook dat de goedkeuring van het Comité en de goedkeuring door de Interministeriële Conferentie Leefmilieu dient te gebeuren binnen een termijn van ten hoogste eenentwintig maanden nadat de unielijst werd aangenomen of geactualiseerd.

Eens het ontwerpplan op ministerieel niveau is goedgekeurd, moet het worden onderworpen aan een publieksraadpleging. Deze raadpleging dient gelijktijdig te worden georganiseerd door elke bevoegde overheid.

De tijdens de publieksraadpleging geformuleerde bezwaren, opmerkingen en commentaren worden gebundeld en geanalyseerd door elke bevoegde overheid die het analyserapport bezorgt aan het Comité binnen een termijn van drie maanden te rekenen vanaf de afsluiting van de raadpleging.

Het Comité heeft als taak deze rapporten te bestuderen en te bepalen, samen met het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat, welke amendementen er eventueel moeten worden aangebracht in het ontwerp van nationaal actieplan op basis van de publieksraadpleging. Het Comité beschikt over een termijn van vier maanden na ontvangst van de rapporten van de publieksraadplegingen om de eventuele aanpassingen aan het plan uit te voeren.

Het definitieve ontwerpplan wordt vervolgens ter goedkeuring voorgelegd aan de Interministeriële Conferentie Leefmilieu binnen een termijn van dertien maanden nadat de unielijst werd aangenomen of geactualiseerd.

Paragraaf 5 preciseert dat in geval van herziening van het plan, de paragrafen 1 tot 4 van toepassing zijn.

Paragraaf 6 preciseert dat het Comité de uitvoering van de maatregelen die vermeld zijn in het nationaal actieplan superviseert.

Artikel 41

Dit artikel preciseert dat wanneer op Europees niveau een nieuwe voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soort wordt opgenomen, het nationaal actieplan wordt aangepast voor deze soorten overeenkomstig de procedure zoals voorzien in de artikelen 39 en 40.

Artikel 42

Artikel 11 van de IUS-verordening bepaalt dat de lidstaten op basis van hun nationale lijst de soorten kunnen identificeren die een verhoogde regionale samenwerking vereisen.

Hoofdstukken 1 en 2 van Titel VII hebben bijgevolg betrekking op de coördinatie die nodig is in het kader van deze samenwerking met andere lidstaten.

Artikel 43

Dit artikel betreft het geval waarbij een lidstaat een samenwerking wenst op te zetten met België voor een invasieve uitheemse soort uit de Belgische lijst. Deze lidstaat moet zich wenden tot het Comité dat, op basis van een vooraf door de Nationale Wetenschappelijke Raad verstrekt advies, de Interministeriële Conferentie Leefmilieu voorstelt om te beslissen of er voor deze soort daadwerkelijk een versterkte regionale samenwerking vereist is of niet.

Dit artikel preciseert daarnaast dat wanneer een bevoegde overheid een aanvraag voor samenwerking ontvangt vanwege een lidstaat, terwijl andere bevoegde overheden op Belgisch niveau kunnen betrokken zijn, zij die aanvraag moet bezorgen aan het Comité met het oog op de toepassing van de in lid 1 bedoelde procedure.

Artikel 44

Dit artikel bepaalt dat de Interministeriële Conferentie Leefmilieu op voorstel van het Comité en op voorafgaand advies van de Nationale Wetenschappelijke Raad, kan bepalen dat een inheemse soort op het grondgebied van een lidstaat maar die niet inheems is op Belgisch grondgebied, een samenwerking vereist. Ze past dezelfde procedure toe als diegene bedoeld in artikel 42.

Artikel 45

Dit artikel bepaalt dat wanneer een lidstaat zich wendt tot het Comité, ofwel tot een bevoegde overheid voor het opzetten van een samenwerking met betrekking tot een soort die inheems is op het grondgebied van de partijen of in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België maar die niet inheems is op haar eigen grondgebied, de Interministeriële Conferentie Leefmilieu, op voorstel van het Comité en op voorafgaand advies van de Nationale Wetenschappelijke Raad, beslist of deze soort een regionale samenwerking vereist.

Artikel 46

Dit artikel regelt de coördinatie van de surveillancesystemen die door elk van de betrokken bevoegde overheden zullen worden opgezet.

Aldus zet elk gewest een surveillancesysteem op haar grondgebied op volgens normen die zijn vastgelegd door het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat. Deze laatste staat in voor het verzamelen van de gegevens van de gewesten zodat deze kunnen samengevoegd worden.

Wat de mariene invasieve uitheemse soorten betreft die zich uitsluitend bevinden in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, bestaat er een apart surveillancesysteem dat beheerd wordt door de BMM. Er wordt door het Secretariaat een coördinatie opgezet om de vroegtijdige detectie van deze invasieve uitheemse soorten mogelijk te maken.

Artikel 47

Artikel 16 van de verordening bepaalt dat de lidstaten de Commissie in kennis moeten stellen van de vroegtijdige detectie, via het surveillancesysteem of de controles op de invoer van risicogoederen, van de introductie of de aanwezigheid van voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten, dat wil zeggen de bevestiging van de aanwezigheid van één of meerdere exemplaren van een invasieve uitheemse soort in het

milieu alvorens deze wijd verspreid is. Ze brengen ook de andere lidstaten daarvan op de hoogte.

Elke bevoegde overheid is belast met de kennisgeving aan de Commissie. Ze brengt tegelijkertijd de andere lidstaten en het Comité op de hoogte.

Artikel 48

Artikel 17 van de verordening bepaalt dat binnen een termijn van drie maanden na de kennisgeving van vroegtijdige detectie aan de Europese Commissie, de lidstaten uitroeiingsmaatregelen moeten ten uitvoer brengen. Deze maatregelen moeten ter kennis worden gebracht van de Commissie en van de andere lidstaten.

Deze maatregelen behoren tot de bevoegdheid van de gewesten en van de federale staat voor wat de mariene soorten betreft. Elk van de bevoegde overheden staat in voor de kennisgevingen zoals voorzien in de verordening.

Om zeker te zijn van de doeltreffendheid van deze maatregelen wordt coördinatie en informatie-uitwisseling opgezet via het Comité.

De Interministeriële Conferentie Leefmilieu beslist, op voorstel van het Comité, of een soort meer dan één partij aanbelangt of zich snel zou kunnen verspreiden op het grondgebied van een andere partij of in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België.

Bij een positieve beslissing zorgt het Comité voor de coördinatie die moet opgezet worden voor wat de maatregelen betreft die moeten genomen worden door de bevoegde overheden op grond van de artikelen 17 en 18 van de verordening.

Als de Interministeriële Conferentie Leefmilieu oordeelt dat de soort in kwestie slechts één partij betreft, brengt de betrokken bevoegde overheid het Comité op de hoogte van de maatregelen die ze neemt in overeenstemming met de artikelen 17 en 18 van de IUS-verordening.

Artikel 49

Binnen een termijn van achttien maanden vanaf de opname van een invasieve uitheemse soort in de Unielijst, moeten doeltreffende en aangepaste beheersmaatregelen ten uitvoer gebracht worden door de lidstaten betreffende de voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten die wijd verspreid zijn op hun grondgebied, opdat de gevolgen daarvan tot een minimum beperkt zouden worden (artikel 19.1 van de verordening).

Elke bevoegde overheid brengt de beheersmaatregelen ten uitvoer op haar grondgebied ter nakoming van artikel 26 van de IUS-verordening dat bepaalt dat voor de beheersmaatregelen genomen overeenkomstig artikel 19 van de IUS-verordening de inspraak van het publiek vereist is. Indien de Interministeriële Conferentie Leefmilieu bepaalt dat een voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soort wijd verspreid is op het grondgebied van meer dan één partij of in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, of zich snel zou kunnen verspreiden op het grondgebied van een andere partij of in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, zorgt de Interministeriële Conferentie Leefmilieu vooraf voor de coördinatie van de maatregelen die moeten genomen worden op grond van de artikelen 19 en 20 van de IUS-verordening.

Het Comité staat eveneens in voor de kennisgevingen die moeten gedaan worden en voor het coördineren van de maatregelen die moeten genomen worden wanneer er een groot risico bestaat dat een voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soort zich zal verspreiden in een andere lidstaat.

Artikel 50

Dit artikel voorziet in een uitwisseling van informatie via het Comité wanneer een voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soort slechts wijd verspreid is op het grondgebied van één enkele partij of in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België en zich waarschijnlijk niet snel zal verspreiden op het grondgebied van een andere partij.

Artikel 51

Artikel 21 van de IUS-verordening is gekoppeld aan de uitvoering door elk van de bevoegde overheden van de artikelen 16, 17, 19 en 20 van de IUS-verordening.

Er wordt een uitwisseling van informatie voorzien via het Comité wanneer het niet gaat om een geval dat meer dan één partij kan treffen.

Wanneer het daarentegen gaat om een geval dat meer dan één partij kan treffen (in geval van trans-regionale schade, in geval van schade te wijten aan de aflevering van een vergunning uitgereikt door een andere bevoegde overheid, ...), kan de Interministeriële Conferentie Leefmilieu, op voorstel van het Comité, beslissen dat er door elk van de betrokken partijen wederzijds ondersteunende maatregelen moeten genomen worden.

Elke betrokken bevoegde overheid brengt de maatregel of maatregelen ten uitvoer die haar aanbelangen. Zij brengt het Comité op de hoogte van de behaalde resultaten, de gemaakte kosten voor de actie en de eventuele terugvordering daarvan.

Artikel 52

Elke bevoegde overheid vermeld in artikel 8, 2° tot en met 5° is ertoe gehouden bij te dragen in de werkingskosten van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat.

Artikel 52 legt met name de verdeling van de kosten voor de aanwerving van voltijdsequivalenten en van de andere kosten (waaronder de uitbestedingskosten) tussen de verschillende bevoegde overheden vast

Artikel 53

Dit artikel betreft de inspectiediensten die het naleven van de bepalingen van het samenwerkingsakkoord en van de IUS-verordening moeten controleren.

De federale regering en de gewestregeringen duiden, overeenkomstig hun respectieve wetgevingen, de ambtenaren aan die belast zijn met de controle op de naleving van de bepalingen vermeld in het samenwerkingsakkoord.

Dit artikel bepaalt eveneens de samenwerkingsmodaliteiten.

Artikel 54

Volgens dit artikel moeten de bevoegde overheden in hun respectievelijke reglementeringen de sancties opnemen die van toepassing zijn in geval van inbreuken op de bepalingen van de IUS-verordening die onder hun bevoegdheden vallen.

De sanctionering behoort tot de regionale en federale autonomie. Dit verklaart waarom er geen sprake is van een harmonisering van de sancties.

Toch moeten de bevoegde overheden, voor wat de inbreuken op de IUS-verordening betreft, de coherentie van de procedure inzake sancties tussen de verschillende overheden en de coherentie tussen de sancties in hun respectieve wetgevingen beoordelen. Als er aanzienlijke incoherenties worden vastgesteld, moeten zij beraadslagen over de eventuele maatregelen die moeten genomen worden via het Comité.

Artikel 55

Dit artikel voorziet in de verplichting voor de bevoegde overheden om het Comité binnen de zes maanden nadat de unielijst werd aangenomen of geactualiseerd, in te lichten over het aantal, de locatie en de soorten die voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten zijn, die in overeenstemming met artikel 31 van de IUS-verordening door niet-commerciële eigenaren gehouden worden.

Artikel 56

Dit artikel voorziet in de verplichting voor de bevoegde overheden om het Comité in te lichten over de commerciële voorraden van exemplaren van invasieve uitheemse soorten die verworven zijn vóór ze werden opgenomen in de unielijst en die nog gedurende een periode van maximum twee jaar nadat de soorten in voornoemde lijst zijn opgenomen in hun bezit blijven, en ook over de verkopen en overdrachten gerealiseerd overeenkomstig artikel 32 van de IUS-verordening.

Artikel 57

Dit artikel bepaalt dat elke bevoegde overheid het uitvoeringsrapport met betrekking tot de verordening opstelt voor wat haar aanbelangt en dat ze dat bezorgt aan het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat dat instaat voor de coördinatie van het rapport op nationaal niveau.

Het ontwerprapport dat door het Secretariaat wordt opgesteld moet door de Wetenschappelijke Raad gevalideerd worden alvorens het door de Interministeriële Conferentie Leefmilieu, op voorstel van het Comité, wordt goedgekeurd. Het Comité is belast met het tijdig versturen van het rapport naar de Europese Commissie.

Een uitvoerend samenwerkingsakkoord regelt de andere elementen van de procedure voor het opstellen van het rapport, evenals de praktische modaliteiten voor het voorleggen ervan aan de Europese Commissie.

Artikel 58

Dit artikel voorziet in de evaluatie van de federale, regionale, gemeenschappelijke samenwerking die vijf jaar na de inwerkingtreding van onderhavig akkoord moet gebeuren. Op basis van deze evaluatie is het aan de Interministeriële Conferentie Leefmilieu uitgebreid tot het Wetenschapsbeleid om te beslissen over de voortzetting van het samenwerkingsakkoord alsook over het herdefiniëren, indien van toepassing, van de opdrachten en de werkings- en investeringskosten van het Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat.

Artikel 59

Dit artikel behoeft geen commentaar.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport,

Philippe MUYTERS

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw,

Joke SCHAUVLIEGE